

впливають одна на одну. При цьому виходячи з того, що саме через банківську систему здійснюється обіг коштів, а ринок фінансових послуг на 90% складається з банківських послуг, ми стверджуємо, що від забезпечення безпеки банківської системи залежить результативність економічних процесів у державі.

По-друге, ефективність грошово-кредитного регулювання економіки неможлива без стабільної та стійкої до загроз банківської системи, тому забезпечення належного рівня стабільності та стійкості банківської системи є необхідною умовою ефективного функціонування всієї фінансової системи держави.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Большой экономический словарь / Ред. А.Н. Азрилян. – 4-е изд. доп. и перераб. – М.: Ин-т новой экономики, 1999. – 1248 с.
2. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 1. – С. 7–25.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2004. – 759 с.
4. Вовчак О.Д. Зміцнення банківської системи як чинника безпеки фінансової системи держави / О.Д. Вовчак // Збірн. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конференції «Актуальні питання фінансової безпеки держави», м. Харків, 21.02.2014р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/finbezpeka/23_vovchak.pdf.
5. Головченко О.М. Фінансова безпека держави: сутність проблеми та механізми забезпечення / О.М. Головченко // Актуальні питання фінансової безпеки держави: Зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні питання безпеки фінансової системи держави», м. Харків, 21.02. 2014 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: Ніконова, 2014. – С. 98–101.
6. Єрмошенко М.М. Шляхи взаємного впливу фінансової безпеки, держави і підприємства / М.М. Єрмошенко // Національна академія управління. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2321/1/23.pdf>.
7. Костюченко О.Є. Механізм адміністративно-правового регулювання фінансової безпеки в Україні: теоретико-інструментальний аналіз: [монографія] / О.Є. Костюченко. – К.: УБС НБУ, 2013. – 371 с.
8. Крупка І.М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки / І.М. Крупка // Бізнесінформ. – 2012. – № 6. – С. 168–175.
9. Лаврова Ю.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства / Ю.В. Лаврова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 127–130.
10. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
11. Хитрін О.І. Фінансова безпека комерційних банків / О.І. Хитрін // Фінанси України. – 2004. – № 11. – С. 118–124.

УДК 338

Кравченко О.В.
аспірант
Європейського університету

БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано бюджетно-податкове регулювання інвестиційної діяльності українських підприємств. Представлено результати регресійного аналізу впливу інструментів бюджетно-податкового регулювання на інвестиційну активність вітчизняних підприємств. Запропоновано напрями модернізації бюджетно-податкової політики для забезпечення інтенсифікації інвестиційного процесу в Україні.

Ключові слова: інвестиційна активність, інвестиційний процес, джерела фінансування інвестиційної діяльності, бюджетно-податкове регулювання.

Кравченко Е.В. БЮДЖЕТНО-НАЛОГОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ

В статье проанализировано бюджетно-налоговое регулирование инвестиционной деятельности украинских предприятий. Представлены результаты регрессионного анализа влияния инструментов бюджетно-налогового регулирования на инвестиционную активность отечественных предприятий. Предложены направления модернизации бюджетно-налоговой политики для обеспечения интенсификации инвестиционного процесса в Украине.

Ключевые слова: инвестиционная активность, инвестиционный процесс, источники финансирования инвестиционной деятельности, бюджетно-налоговое регулирование.

Kravchenko O.V. FISCAL REGULATION OF INVESTMENT ACTIVITY OF ENTERPRISES IN UKRAINE

У статті проаналізовано бюджетно-податкове регулювання інвестиційної діяльності українських підприємств. Представлено результати регресійного аналізу впливу інструментів бюджетно-податкового регулювання на інвестиційну активність вітчизняних підприємств. Запропоновано напрями модернізації бюджетно-податкової політики для забезпечення інтенсифікації інвестиційного процесу в Україні.

Ключові слова: інвестиційна активність, інвестиційний процес, джерела фінансування інвестиційної діяльності, бюджетно-податкове регулювання.

Постановка проблеми. Інвестиції на сучасному етапі відіграють вирішальну роль у розвитку суб'єктів господарювання, оскільки закладають підґрунтя для довгострокового економічного зростання, сприяють реалізації обраної стратегії. Водночас їх

успіх залежить не лише від внутрішнього інвестиційного механізму підприємства, а й від зовнішнього управління інвестиційною активністю суб'єктів господарювання, що передбачає, насамперед, застосування методів державного регулювання, які, з одного

боку, мають бути направлені на інвестиційні можливості підприємства, а з іншого – на інвестиційний потенціал. Отже, головним завданням державної інвестиційної політики є формування середовища, яке сприяє залученню й підвищенню ефективності використання інвестиційних ресурсів суб'єкта господарювання, що відповідно забезпечує не лише зростання, підвищення конкурентоспроможності окремих підприємств, а й національної економіки в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання державного регулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання безперечно є актуальним і привертає увагу теоретиків і практиків. Вагомий внесок у розбудову цієї наукової проблеми зробили відомі зарубіжні науковці Дж.М. Кейнс, Г. Марковіц, І. Фішер, У. Шарп та ін. Серед сучасних вітчизняних авторів варто відзначити І. Бланка, Ю. Воробйова, В. Грідасова, С. Кривченко, Г. Куліша, Т. Майорову, І. Мойсеєнко, М. Пересаду, Д. Черваньова та ін. Водночас, враховуючи складний стан національної економіки в результаті політичної, економічної, соціальної нестабільності, питання ролі держави у стимулюванні інвестиційної діяльності, особливо інструментами бюджетно-податкового регулювання, потребує подальшої наукової розробки.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження впливу бюджетно-податкового регулювання на інвестиційну активність українських підприємств і розробка напрямів удосконалення системи фінансового забезпечення їх інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед пріоритетних форм стимулювання в Україні залишаються традиційні бюджетні й податкові інструменти: прямі асигнування відповідним розпорядникам бюджетних коштів, трансферти (субвенції) державного бюджету до місцевих бюджетів, надання гарантій для залучень, податкові пільги з метою фінансування проектів розвитку. Водночас досить обмежено застосовується механізм кредитування інвестиційних видатків із державного бюджету.

За статистичними даними [1–2], обсяг сукупної державної підтримки за рахунок видатків зведеного бюджету України на економічну діяльність суб'єктів господарювання у 2013 р. становили 41,3 млрд грн або 2,8% ВВП, 9,3% видатків зведеного бюджету (у 2012 р., відповідно, 49,4 млрд грн або 3,5% ВВП, 11,3% зведеного бюджету), на кредитування, відповідно, 6 млрд грн або 0,4% ВВП, 1,4% видатків зведеного бюджету (в 2012 р. – 6,2 млрд грн. або 0,4% ВВП, 1,4% видатків зведеного бюджету). Загалом динаміка цих показників після кризи 2008 р. нестабільна й визначається соціально-економічною і політично стабільністю. Динаміка надання субсидій (трансферти на поточні витрати й капітальні вкладен-

ня на безоплатній і на безповоротній цільовій основі) підприємствам із Державного бюджету (2011 р. – 20,4 млн грн, 2012 р. – 20,2 млн грн [1–3]) свідчить, що обсяг фінансування цієї форми підтримки суб'єктів господарювання також прямо залежить від соціально-економічного стану національної економіки. Сукупний обсяг державних гарантій суб'єктам господарювання (не включено до валових показників державної підтримки підприємств) в останні роки значно зростає й у 2012 р. сягнув 75,3 млрд грн (або 5,4% до ВВП) (2011 р. – 12,9 млрд грн або 0,99% до ВВП) [4, с. 6; 9].

У структурі податкових пільг переважає податок на додану вартість (62% у 2012 р.). Пільги зі сплати податку на прибуток підприємств, їх питома частка в загальному обсязі до 2011 р. незначна. Однак у результаті новацій Податкового кодексу можливість включення до складу витрат від'ємного значення розрахунку об'єкта оподаткування (перенесення збитків попередніх років) зросла питома вага пільг за цим податком. Ця пільга є основною в загальній сумі втрат бюджету за податком на прибуток підприємств і у 2011 р. становила понад 9,4 млрд грн або 61% суми пільг за цим податком, у 2012 р. – понад 4,5 млрд грн або 30%. Разом із тим, це не вплинуло суттєво на частку збиткових підприємств (34,0% у 2011 р., 35,5% у 2012 р., 35% у 2013 р.) [5]. Водночас застосування цієї норми позначилося й на безпрецедентному зростанні валового обсягу податкових пільг у 2011 р.

Детальний аналіз державної підтримки суб'єктів господарювання демонструє, що низка податкових пільг мають опосередкований стосунок до підтримки економічної діяльності. Також у 2009–2013 рр. для всіх видів підтримки (пільги, видатки, гарантії) є низькою питома вага промислових галузей з потенціалом імпортозаміщення при високих обсягах підтримки для сільського господарства, паливно-енергетичного комплексу, сфери послуг, розвитку інфраструктури. Крім того, питома вага пільг у сфері досліджень і розробок знизилася з 1,6% у 2006 р. до 0,4% у 2012 р., при тому, що відповідні видатки зведеного бюджету становили 2,5%–2,1%, а бюджетне кредитування за цим видом діяльності взагалі не надавалося. Основну частину витрат бюджету за статтями «Субсидії і поточні трансферти підприємствам установам організаціям» та «Капітальні трансферти підприємствам, установам організаціям» (60–70%) за останні три роки становить фінансування поточної діяльності, а решту – капітальні видатки [4, с. 6].

Загальний рівень податкового навантаження суб'єктів господарювання в 2013 р. порівняно з попередніми значно підвищився (див. таблицю 1). Разом із цим навантаження за прямими, непрямими

Таблиця 1

Динаміка рівня податкового навантаження в Україні

Показник	2009	2010	2011	2012	2013
Валовий внутрішній продукт, млрд грн	914,7	1095,0	1314,0	1411,2	1454,9
Податкові надходження до зведеного бюджету, млрд грн	208,1	234,5	334,6	360,4	371,5
Рівень податкового навантаження, %	22,8	21,4	25,5	25,5	25,5
Рівень загального податкового навантаження, %	47,4	45,7	42,2	42,2	49,1
Рівень податкового навантаження за прямими податком, %	9,8	9,6	9,9	9,7	9,6
Рівень податкового навантаження за непрямими податком, %	13,0	11,4	13,4	13,5	11,6

Включно податкове навантаження на працю, з урахуванням внесків до державного соціального фонду

Джерело: [1–3; 6]

податкам практично не змінилося, а отже, зростання відбулося за рахунок збільшення навантаження на оплату праці.

Отже, система оподаткування в Україні загалом негативно впливає на економічну активність суб'єктів господарювання, не зважаючи на ряд реформ, пов'язаних з Податковим кодексом, і для інвестиційної діяльності є дезактивуючим чинником. Крім того, попри доволі значне зростання доходів зведеного бюджету, видатки бюджету зростають більш швидкими темпами. Відтак посилення тиску на бюджет може призвести до подальшого охолодження інвестиційної активності через зменшення фінансових ресурсів бюджету для фінансування задекларованих інвестиційних видатків, посилення фіскального тиску на корпоративний сектор, зумовлений необхідністю мобілізації додаткових коштів для бюджету з метою утримання дефіциту на встановлену рівні.

Регресійний аналіз взаємозв'язку інвестиційної активності (частка обсягу інвестицій в основний капітал в обсягу реалізованої продукції, послуг, робіт загалом по економіці) вітчизняних підприємств (Y) та бюджетно-податкового регулювання господарської діяльності в період 2008–2013 рр. дав змогу виявити таке:

– Аналіз окремих форм державної підтримки суб'єктів господарювання демонструє, що в цілому позитивно на інвестиційну діяльність впливають державні гарантії підприємствам (X_1), витрати держбюджету на економічну діяльність (X_2), кредити надані державою (X_3), негативно – втрати державного бюджету від податкових пільг (X_4): $Y=24,965+0,001 X_1+0,011 X_2-0,017 X_3+19,697 X_4 (R^2=0,911, \text{Фрозр.}> \text{Фкр.})$. За винятком наданих державою кредитів інші форми державної підтримки мають слабкий вплив. Негативний вплив податкових пільг можна пояснити тим, що загалом вони не пов'язані зі стимулюванням економічної діяльності.

– Аналіз впливу частки у ВВП бюджетного дефіциту (X_1), запозичень державного бюджету (X_2), витрат на обслуговування державного боргу (X_3), загального податкового навантаження (X_4) демонструє, що позитивно впливають на інвестиційну активність усі фактори, за винятком державних запозичень, що є результатом відсутності інвестиційного ефекту їх використання: $Y=2002,8+0,689 X_1-0,415 X_2+1,160 X_3+0,108 X_4 (R^2=0,986, \text{Фрозр.}> \text{Фкр.})$.

– Аналіз впливу податкового навантаження, зокрема за прямими податками (X_1), непрямими (X_2), загального (X_3) демонструє сильний негативний вплив прямих податків: $Y=65,428-11,063 X_1+3,383 X_2+0,526 X_3 (R^2=0,908, \text{Фрозр.}> \text{Фкр.})$.

– Аналіз впливу частки податку на доходи фізичних осіб у податкових надходженнях до зведеного бюджету (X_1), частки податку на прибуток (X_2), частки податку на додану вартість (X_3) демонструє сильний позитивний вплив податку на доходи фізичних осіб, ПДВ і негативний – податку на прибуток: $Y=1893,9+5,295 X_1-0,842 X_2+1,495 X_3 (R^2=0,905, \text{Фрозр.}> \text{Фкр.})$.

Отже, для покращення податкового клімату в Україні можна запропонувати вдосконалити податкові стимули інвестиційної діяльності за принципом їх спрямування виключно на інноваційне оновлення необоротних фондів, упровадження новітніх енергоефективних і енергоощадних технологій, оновлення інфраструктури, стимулювання розвитку експорто-орієнтованих, наукомістких галузей економіки, активізацію малого підприємництва. Важливо вра-

хувати, що ці стимули мають позитивно впливати насамперед на зростання прибутковості й реінвестування прибутку в розвиток суб'єктів господарювання. Утім, це стане можливим при умові подальшого спрощення податкової звітності та обліку окремих податків, розвитку й упровадження інформаційних технологій комунікації платників податку та контролюючих органів, наведення порядку щодо нарахування і сплати окремих податків (зокрема, відшкодування ПДВ, повернення до механізму розрахунку податку на прибуток, що ґрунтується на фактичних показниках прибутку), розширення методів фіскального регулювання переважно непрямой дії тощо.

Доцільно при цьому звернутися до світового досвіду, який пропонує різноманітні механізми стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності, зокрема списання витрат на дослідження й розробки, додаткову податкову знижку, податковий дослідний кредит, спеціальні режими амортизації основних засобів, інвестиційний податковий кредит, пільги на дохід з іноземного джерела, пільги на прибуток від продажу акцій, податковий зарплатний дослідний кредит, стимулювання через непрямі податки. Слід також урахувати, що відповідно до світового досвіду великих компаній податковий режим та оподаткування капіталу впливають на інвестиційну діяльність краще, ніж податкові пільги. Крім того, ефективність пільгового оподаткування залежить не стільки від податкових інструментів, скільки від простоти та ясності їх розрахунку [7, с. 52].

Отже, з метою вдосконалення дії бюджетно-податкових механізмів активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання доцільно, по-перше, створити умови для реструктуризації підприємств, у тому числі державних монополій, з метою фінансового оздоровлення, по-друге, посилити спрямованість фіскального регулювання на стимулювання інвестиційної діяльності; по-третє, посилити інноваційну складову бюджетно-податкового механізму інвестиційної діяльності; по-четверте, забезпечити прозорий, рівний доступ підприємств до інструментів бюджетно-податкової підтримки суб'єктів господарювання; по-п'яте, посилити вплив на процес формування, розподілу й використання фінансових результатів.

Це потребує реалізації конкретних заходів, зокрема таких: створити Державний банк реконструкції та розвитку, активізувати діяльність Державного фонду регіонального розвитку; переглянути ставки оподаткування, насамперед прямого, за рахунок диференціації залежно від реінвестиції прибутку в інвестиційну та інноваційну діяльність; упровадити податкові пільги з прямого оподаткування, оподаткування капіталу, спрямованого на модернізацію виробничих фондів і впровадження новітніх технологій, інновації і НДДКР, упровадження енергоефективних і енергоощадних заходів, створення нових робочих місць, розвиток малого підприємництва; спростити процедуру отримання кредитних ресурсів шляхом удосконалення механізмів пільгового оподаткування інвестиційних проєктів, державного гарантування кредитів суб'єктів господарювання; створити умови для розвитку приватно-державного партнерства щодо справедливого розподілу ризиків інвестиційних і інноваційних проєктів; активізувати залучення коштів іноземних донорів, зокрема за рахунок підтримки участі суб'єктів господарювання у грантах Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції і розвитку, Світового банку; створити орга-

нізаційно-інституційні й економічні умови для розвитку індустріальних парків; посилити боротьбу із ухилянням від оподаткування.

Важливим напрямом дії бюджетно-податкового механізму регулювання інвестиційної діяльності підприємств є амортизаційна політика. Це зумовлено тим, що амортизація є джерелом фінансування, яке не обтяжено податками, на нього не впливають кон'юнктурні коливання, не потребує виплати процентів, прискорена амортизація є податковою пільгою. Крім того, амортизаційні відрахування є не лише джерелом оновлення виробничих потужностей, а й розширення виробництва (ефект вивільнення капіталу). Амортизація – один із найефективніших методів стимулювання інвестиційної діяльності, що підтверджується й статистикою: у світовій практиці тільки третину додаткового прибутку платники податків витрачають на інвестиції, а решта йде переважно на їх особисте збагачення, а отже, рівень реінвестування прибутку невисокий. Водночас за рахунок амортизації забезпечується близько 60% інвестицій в основний капітал [8].

В окремих країнах норма прискореної амортизації перевищує 100%, зокрема в Японії вона досягає навіть 200%. Річні норми амортизації в Канаді, Великобританії, Швейцарії можуть досягати 100%. У Великобританії передбачено вищий рівень норм амортизації для малих підприємств, ніж для великих фірм. У деяких країнах використовується спеціальний амортизаційний режим для депресивних регіонів (Швейцарія, США), для окремих видів діяльності (США, Австрія), захисту навколишнього середовища, використання енергоефективних, енергоощадних виробничих фондів, сонячної енергії, тепло- та шумоізоляції (Швейцарія, Німеччина).

Від методу нарахування амортизації, який використовує суб'єкт господарювання, залежить залишкова вартість необоротних активів, розмір амортизації, витрат, прибутку та податку на нього. З огляду на це важливим для інтенсифікації інвестиційної активності є вибір найоптимальнішого методу амортизації. Аналіз впливу динаміки амортизаційних відрахувань на фінансові результати, зобов'язання перед бюджетом щодо податку на прибуток за умови використання різних методів нарахування амортизації (прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий), дає змогу виявити таке. По-перше, якщо розглядати амортизаційні відрахування як форму фінансування інвестицій, то кумулятивний метод і метод прискореного зменшення залишкової вартості підпорядковані стимулюванню інвестиційної діяльності, метод зменшення залишкової вартості є інтенсивно стимулюючим, методи виробничий і кумулятивний характеризуються відносно постійними відрахуваннями, а тому забезпечують насамперед просте, а не розширене відтворення. По-друге, якщо розглядати амортизацію як важіль впливу на фінансові результати, які в подальшому можуть бути використані для реінвестиції в розвиток, то за економічною сутністю збільшення амортизаційних відрахувань не зумовлює зміни ефективності діяльності, а лише змінює структуру й динаміку накопичення амортизаційного фонду. Обсяг амортизації, прибутку, податку на прибуток також не змінюються. Лише в разі прискореної амортизації в перші роки перенесена вартість на основні фонди буде більшою за економічно обґрунтовану, а в останні роки – відповідно меншою. Крім економічного часу, чинником цього, зокрема, є вплив інфляції.

В Україні система амортизації універсальна і, не зважаючи на зміни, пов'язані з новим Податковим Кодексом, поки слабо стимулює інвестиційне використання коштів вітчизняними підприємствами. Одним із важливих недоліків амортизаційної системи є відсутність зацікавленості підприємств в оновленні основних фондів. Це можна пояснити таким: по-перше, наявність індексації та переоцінки основних фондів сприяють збільшенню амортизації, зменшенню бази оподаткування, податку на прибуток, а отже, не виникає потреби спрямовувати кошти на оновлення необоротних фондів; по-друге, недостатній рівень контролю за використанням цих коштів. Щодо останнього, то згідно з податковим Кодексом України [9] передбачено, що суми коштів, вивільнені від оподаткування, спрямовуються підприємствами-платниками податку на збільшення обсягів виробництва, переоснащення матеріально-технічної бази, запровадження новітніх технологій, пов'язаних з основною діяльністю такого платника податку, та/або повернення кредитів, використаних на зазначені цілі, і сплату процентів за ними. Однак необхідність регламентації амортизаційного фонду не передбачено, механізм контролю з боку держави не діє.

У контексті цього можна запропонувати такі напрями вдосконалення амортизаційної політики щодо підвищення інвестиційної активності вітчизняних підприємств, направлені на регіональну й галузеву диференціацію амортизаційної політики та створення умов для прискорення інноваційного оновлення необоротних фондів, враховуючи високий рівень їх зносу в Україні, економічну нестабільність: розширення класифікації основних фондів у розрізі груп амортизації, галузей, регіонів; підвищити норми амортизації основних засобів, зокрема для транспортних засобів; обмежено використовувати прискорену амортизацію лише в галузях, пов'язаних з високотехнологічним, інноваційним, енергоефективним виробництвом, в IT-галузі, агропромисловому комплексі, комунальному господарстві; використовувати бонусну амортизацію (за умов відсутності прискореної амортизації), зокрема амортизаційну премію щодо науково-дослідного й дослідно-конструкторського обладнання, енергоощадне обладнання й устаткування, спеціальні коефіцієнти для окремих депресивних регіонів та умов використання обладнання, для обладнання й устаткування, уведеного у 2013–2014 рр.; підпорядкувати амортизаційну політику динаміці макроекономічного розвитку національної економіки та динаміці зносу необоротних фондів: у період стабілізації, достатнього рівня оновлення необоротних фондів – перехід переважно до пропорційного методу нарахування, в період дестабілізації, високого рівня зносу необоротних фондів – до прискореної амортизації, методу прискореного зменшення залишкової вартості, спеціальних режимів амортизації (премії, коефіцієнти тощо).

Висновки з проведеного дослідження. Отже, бюджетно-податкове регулювання суб'єктів господарювання є важливим механізмом стимулювання інвестиційної активності, особливо в умовах, коли вплив зовнішніх факторів на фінансово-господарську й інвестиційну діяльність посилюється. Важливим при цьому є вибір саме тих методів та інструментів впливу, які забезпечать позитивний ефект для досягнення головної мети будь-якого підприємства – зростання добробуту власників, ринкової вартості підприємства, що також створить умови для зростання соціально-економічного добробуту країни загалом. Однак це потребує використання відповідного

сучасного методичного забезпечення прогнозування та планування інвестиційного процесу суб'єктів господарювання, що й має стати об'єктом подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Самчинська І.М. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік / І.М. Самчинська, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко та ін. – К., 2013. – 73 с.
2. Губенко В.В. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2013 рік / В.В. Зубенко, І.М. Самчинська, А.Ю. Рудик та ін. – К., 2014. – 80 с.
3. Щербина І.Ф. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / І.Ф. Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, І.М. Самчинська та ін. – К., 2011. – 96 с.
4. Черніков Д.О. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні / За ред. Я.А. Жаліла. – К. : НІСД, 2013. – 48 с.
5. Ломачинська І.А. Вплив фіскальної політики держави на фінансову стійкість українських підприємств / І.А. Ломачинська // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2014. – Том 19. – Вип. 2/5. – С. 173–177.
6. Динаміка Валового внутрішнього продукту України // Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
7. Налоговое стимулирование инновационных процессов / Отв. ред. Н.И. Иванова. – М. : ИМЭМО РАН, 2009. – 160 с.
8. Кюрджиев С.П. Зарубежный опыт реализации амортизационной политики организации / С.П. Кюрджиев // Вестник Таганрогского института управления и экономики. – 2012. – № 2. – С. 15–18.
9. Податковий кодекс України // Вісник податкової служби України. – 2013. – № 2–3. – С. 1–416.

УДК 366.54

Лащак В.В.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Буковинського університету

Лащак Т.В.
студент
Чернівецького національного університету

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЯК ПРИОРІТЕТНИЙ НАПРЯМ ЙОГО РОЗВИТКУ

Більшість науковців розглядають в понятійному просторі захист прав споживачів тільки з правової точки зору, не аналізуючи глибинні економічні передумови, які впливають на якісні та функціональні характеристики споживчих товарів і, відповідно, трансформуються в задоволення чи не задоволення споживацьких очікувань від придбаних товарів. На нашу думку, залежно від проходження товару в часовому просторі, варто здійснити градацію захисту прав споживачів як певного контрольного процесу на попередній, поточний і слідуючий захист, якому будуть притаманні певні фінансові важелі, що держава може застосовувати для функціонування механізму захисту прав споживачів. Надзвичайно важливо, з метою не допуску на ринок неякісної продукції, орієнтуватись на сучасну європейську стратегію якості й безпеки продукції та послуг, використовуючи напрацювання всесвітньої організації національних органів з стандартизації.

Ключові слова: захист прав споживачів, фінансовий механізм і важелі, стандартизація, стандарти.

Лащак В.В., Лащак Т.В. ФИНАНСОВЫЙ МЕХАНИЗМ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ. СТАНДАРТИЗАЦИЯ КАК ПРИОРИТЕТНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ЕГО РАЗВИТИЯ

Большинство ученых рассматривают в понятийном пространстве защиту прав потребителей только с правовой точки зрения, не анализируя глубинные экономические предпосылки. влияющие на качественные и функциональные характеристики потребительских товаров и, соответственно, трансформирующиеся в удовлетворение или не удовлетворение потребительских ожиданий от приобретенных товаров. По нашему мнению, в зависимости от прохождения товара во временном пространстве, следует осуществить градацию защиты прав потребителей как определенного контрольного процесса: предварительного, текущего и последующего, которому будут присущи определенные финансовые рычаги, которые государство может применять для функционирования механизма защиты прав потребителей. Чрезвычайно важно, с целью не допустить на рынок некачественной продукции, ориентироваться на современную европейскую стратегию качества и безопасности продукции и услуг, используя наработки всемирной организации национальных органов по стандартизации.

Ключевые слова: защита прав потребителей, финансовый механизм и рычаги, стандартизация, стандарты.

Laschak V.V., Laschak T.V. FINANCIAL MECHANISM FOR CONSUMER PROTECTION. STANDARDIZATION AS A PRIORITY OF ITS DEVELOPMENT

Most scholars consider the conceptual space of consumer protection only from a legal point of view, analyzing the underlying economic conditions that affect the quality and functional characteristics of goods and accordingly transformed to meet or not meet consumer expectations of purchased goods. In our opinion based on the passage of goods in temporary space should make gradation consumer protection as a specific control process for the previous, current and ex defense which are respectively characterized by some financial instruments that the state can apply for the functioning of zhystu consumer rights. It is essential in order to avoid admission to the market is not oriented quality products for modern European strategy for quality and safety of products and services, using the achievements of world organization of national standards bodies.

Keywords: consumer protection, financial mechanisms and instruments, standardization, standards.